

νει 'ς τὸν κῆπο. 18) Διέρχομαι, ἐπὶ χρόνου Ἀθῆν. Αἰγιν. κ.ά. : Εἶναι βαρεῖα ἄρρωστος καὶ δὲν τὴ βγαίνει τὴ νύχτα. Βγαίνουμε τὸ χειμῶνα - τὸ καλοκαίρι κττ. 19) Ἀποδεικνύομαι ἀληθής, ἐπαληθεύω, πραγματοποιοῦμαι κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. : Ἀπ' ὅσα ἐλπίζαμε δὲ βγήκε κανένα. Βγήκαν τὰ λόγια του. Βγήκε τ' ὄνειρο κοιν. Ὁ λόγος αὐτ' ἐξέβεν Χαλδ. || Φρ. Βγαίνω 'ς τὸ λόγο μου (τηρῶ τὴν υπόσχεσίν μου) Θεσσ. (Ἀλμυρ.) κ.ά.

20) Δημοσιεύομαι κοιν. : Στὴν Ἀθήνα βγαίνουν πολλές ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ κοιν. Καὶ μετβ. ἐκδίδω, δημοσιεύω Ἀθῆν. Αἰγιν. : Βγαίνω ἐφημερίδα. β) Κοινοποιοῦμαι κοιν. : Βγήκε διαταγὴ - νόμος κττ. γ) Διαδίδομαι κοιν. : Βγήκε μόδα νὰ ντύνεται ἔτσι ἡ γυναῖκα. δ) Ἐκδίδομαι κοιν. : Βγήκε ἡ ἀδεια τοῦ γάμου. Βγήκε τὸ διαβατήριον. 21) Συντίθεμαι καὶ κοινοποιοῦμαι, ἐπὶ δημώδους ἱσματος κοιν. : Βγήκε νέο τραγούδι. 22) Κοινολογοῦμαι σύνθηθ. : Βγήκ' ἕνας λόγος. β) Δυσφημίζομαι κοιν. : Βγήκε τ' ὄνομά του. 23) Ἀναγινώσχομαι, ἐπὶ γραφῆς : Δὲ βγαίνουν εὐκόλα τὰ γράμματά του. Καὶ μετβ. κατορθώνω ν' ἀναγινώσκω Ἀθῆν. κ.ά. : Δὲν τὸ βγαίνω τὸ γράμματό του - τὰ γράμματά του Ἀθῆν. 24) Ἐξαρθῶμαι κοιν. : Φρ. Βγαίνει ἀπ' τὸ χέρι μου (δύναμαι νὰ τὸ κάνω). 25) Κατὰ γ' πρόσωπ., ἀξίζει, πρέπει Κρήτ. : Βγαίνει τον νὰ φάη ξύλο.

Πβ. βγάζω, βγάλλω, βγάνω.

*βγαλαίνω, βγαλαίνω Καππ.

Ἐκ τοῦ ἔβγαλα ἄορ. τοῦ ρ. βγάλλω κατὰ τὸ ἀντίστροφον σχῆμα ἔμαθα - μαθαίνω, ἔπαθα - παθαίνω κττ. Ἐκβάλλω, ἐξάγω.

*βγάλημα τό, δάλημα Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἄορ. ἐμπαλῆκα (ἔβγαλα), δι' ὃν ἰδ. βγάνω.

Ὁγκος δερματικός, ἀπόστημα, σπυρί.

βγαλητής ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βγάλλω.

1) Ὁ ἐξάγων, ὁ ἐκβάλλων τι : Δὲν βγάνω μονάχος τσοὶ πέτρες, βγαλητᾶδες ἔχομε. 2) Μεταφ. ὁ ἐπινοῶν : Εἶναι ὁ βγαλητής τῶν πρετιῶ.

βγαλίζω Καππ.

Ἐκ τοῦ ἔβγαλα ἄορ. τοῦ ρ. βγάλλω.

Ἐκβάλλω.

βγαλίσκω Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν.)

Ἐκ τοῦ ἔβγαλα ἄορ. τοῦ ρ. βγάλλω καὶ τῆς καταλ. -ίσκω.

Ἐκβάλλω.

βγάλλω, ἐγβάλλω Πόντ. (Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) εἰ-βάλλω Πόντ. (Χαλδ.) γβάλλω Πόντ. (Οἰν.) ἐγουάφω Καλαβρ. γουάλλου Ἀπουλ. γουάφω Ἀπουλ. Καλαβρ. ουάλλω Ἀπουλ. ἐβγάλ-λω Ἰκαρ. Κάμπ. Μεγίστ. ἐβγάλ-λω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἐβγάλλω Χίος ἐβγάλ-λου Λυκ. (Λιβύσσ.) ἐβκάλ-λω Κύπρ. βγάλ-λω Κάμπ. Μεγίστ. Νίσυρ. Ρόδ. Σύμ. Τῆλ. κ.ά. βγάλλω Θράκ. (Καλλίπ.) Καππ. Πόντ. (Ἀμισ.) Σίφν. κ.ά. βγάλλω Χίος Καππ. (Φάρας.) βγάλλου Θράκ. Λυκ. (Λιβύσσ.) βγάλνω Καππ. βγάλνου Καππ. βγάρνω Κῶς κ.ά. βγάλ-λω Κύπρ. βκάλ-λω Κύπρ. Ρόδ. Τῆλ. κ.ά. βκάλλω Χίος (Καρδάμ.) βγάλ-λω Ρόδ. βιάλ-λω Ρόδ. βγιάλ-λω Ρόδ. βγάλ-λω Ρόδ. φκάλ-λω Ἀστυπ. Ρόδ. ἡβκάλ-λω Κύπρ. ἀβκάλ-λω Κύπρ. βγέλλω Εὐβ. βγέλ-λου Εὐβ. (Κύμ. Ὁξύλιθ.) βγέλλου Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) Μακεδ. (Βελβ.) Μέσ. βγάλκουμαι Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Ἀόρ. ἔβγαλα κοιν. καὶ Καππ. (Φάρας.) Πόντ. (Οἰν. Ὁφ.)

ἐξέγκα Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) Προστ. βγάλε κοιν. βγάλ' κοιν. ἔβγαρ' Κύπρ. βγάρε Κύπρ. Μετοχ. βγαλμένος κοιν. βγαλιμένος Κεφαλλ. Πελοπν. (Σουδεν.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πόντ. (Ὁφ.) βγαλωμένος Κάσ. βγαλ-λωμένος Ρόδ. βγαρμένος πολλαχ.

Ἐκ τοῦ μεσν. ἐβγάλλω, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐκβάλλω. Ὁ ἄορ. ἔβγαλα εἶναι κοινὸς τῶν ρημάτων βγάζω καὶ βγάνω. Ἡ προστ. βγάλ' μόνον ἐν συνεκφορᾷ μετὰ τῆς τριτοπροσώπου προσωπικῆς ἀντωνυμίας, οἷον : βγάλ' τον - την - τους - τα. Εἰς τὴν μετοχὴν βγαλιμένος συνέβη ἀνάπτυξις φθόγγου συνοδίτου.

Α) Κυριολ. 1) Ἐκβάλλω, ἐξάγω κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. Καππ. Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) : Ἐβγαλα τὰ στρώματα ἔξω. Τὸν ἔβγαλα ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι. Ἐβγαλα τὸ δόντι μου. Ἐβγαλα αἷμα. Ἐσκαφα κ' ἔβγαλα ἀπ' τὴ γῆ μιὰ μεγάλη πέτρα κοιν. Ἐβγάλλ' ἀτον ἔξ' ἀσ' ὁσπίτ' Τραπ. Χαλδ. Γουάφω τὸ παιδί αὐτ' τὸ φρέα Καλαβρ. Τὸ δόντι μ' λαϊόκεται, ἅμα κ' ἐβγάλλεται (τὸ δόντι μου κινεῖται, ἀλλὰ δὲν ἐξάγεται) Τραπ. || Φρ. Μοῦ βγαλε τὸ φαεῖ ἀπ' τὴ μύτι (διὰ τῶν πικρῶν λόγων του κατέστρεψε τὴν ἐκ τοῦ φαγητοῦ εὐχαρίστησίν μου). Μοῦ τό βγαλε ἀπ' τὴ μύτι ἡ μοῦ τό βγαλε ξινὸ (μετὰ τὴν παρασχεθεῖσαν εὐεργεσίαν, εὐχαρίστησιν κττ. μοῦ ἐπροξένησε μεγαλυτέραν δυσσάρεσκειαν). Τὸν ἔβγαλα ἀπ' τὴν καρδιά μου (ἔπαυσα νὰ τὸν ἀγαπῶ). Τὸν ἔβγαλα ἀπὸ δυσκολία ἢ ἀπὸ δύσκολη θέσι (ἀπῆλλαξα αὐτὸν δυσχεροῦς καταστάσεως). Ἐβγαλα τὰ συκώτια μου - τ' ἀντερά μου (ἐπὶ ἰσχυροῦ ἐμετοῦ). Μοῦ βγαλε τὴν ψυχὴ καὶ συνεκδ. τὴν Παναγία - τὴν πίστι - τὸ Θεὸ (μὲ ταλαιπώρησε καθ' ὑπερβολὴν.) Μοῦ βγαλαν λάδι (μὲ συνεπίεσαν σφοδρῶς εἰς συνωστισμόν πολλῶν ἀνθρώπων). Μοῦ βγαλαν τὸ λάδι (μὲ ἐξεμεταλλεύθησαν μέχρις ἀπογυμνώσεως ἢ μὲ κατετευράνησαν). Μ' ἔβγαλε (μὲ ἐνήργησε ἐνν. τὸ καθαρτικόν). Ἐβγαλα τὸ ἄχι μου (ἐξεδικήθην) κοιν. Ἐβγαλε βορεῖα - νοτιὰ κττ. (ἐπνευσε βόρειος, νότιος ἄνεμος) πολλαχ. Ἐβγαλα πέρδικες (κυνηγῶν εὗρηκα πέρδικας νὰ φονεύσω) Νάξ. Βκάλ-λω μιὰ (ὁμιλῶ) Κύπρ. Βκάλ-λω τελάλην (ἀνακοινῶ δημοσίᾳ διὰ κήρυκος) Καρδάμ. Τοῦ τό βγαλα ἰκείνου ποῦ μοῦ καμι (τὸν ἐξεδικήθην) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἀπ' τὸν τράγο βγάλλει γάλα (ἐπὶ τοῦ ἱκανοῦ) Καλλίπ. || Παροιμ. φρ. Ἐβγαλαν τὸν τρελλὸ νὰ βγάλη τὸ φίδι ἀπ' τὴν τρυπα (ἐπὶ ἀνοήτου ἀναλαμβάνοντος κατὰ προτροπὴν ἄλλων τὴν ἐκτέλεσιν ἐπικινδύνου πράξεως) κοιν. || Παροιμ. Τὸ γλυκὺν ἢ γλῶσσα ἐβγάλλ' τ' ὀφίδ' ἀσ' σὸ τρυπὶν (ἢ γλυκεῖα γλῶσσα ἐκβάλλει τὸ φίδι ἀπὸ τὴν τρυπα του, ἦτοι διὰ τῶν ἡπίων λόγων κατορθώνει τις περισσότερα παρὰ διὰ τῆς αὐστηρότητος) Χαλδ. || Αἰνιγμ.

Σκίζω σκίζω τὸ δαδί, | βγάλλω νύφη καὶ γαμπρὸ πεθερὰ καὶ πεθερὸ

(τὸ καρύδι) Καλλίπ. || Ἄσμ.

Σ τὸν ἄδην τῷ ἄν με βάλ-λουσι, πάλε φωνάξω θέλω, βγάρετε με ποῦ τὰ σκοτεινὰ τῶν τὸ πουλ-λίν μου θέλω Κύπρ. — Ποίημ.

Ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη | τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά καὶ σὰν πρῶτ' ἀνδρειωμένη, | χαῖρε, ὦ χαῖρε, ἐλευθεριά!

ΔΣολωμ. 1. Καὶ μετ' αἰτιατικῆς ἀπλῆς ἢ ἐμπροσθέντος μετὰ τοῦ (εἰς) πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ ἢ τοῦ τέρατος τῆς κινήσεως κοιν. : Ἐβγαλα τὸ παιδί περίπατο. Ἐβγαλα τὸ στῶμα 'ς τὸν ἥλιο - 'ς τὸ παράθυρο. Ἐβγαλε τὸ καράβι 'ς τὸ πέλαγος (ἐνν. ἀπὸ τὸ λιμάνι) κοιν. || Φρ. Τοῦ ἔβγαλαν τ' ἀπλυτα 'ς τὰ φόρα ἢ τὸν ἔβγαλαν 'ς τὰ φόρα (ἀπεκάλυψαν ἀξιόμεπτον ἢ αἰσχρὰν πράξιν του). Τὸν ἔβγαλε 'ς τὸ δρόμο (τὸν ἀπέδιωξεν ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας). Τό βγαλαν

ἔς τὸ σφυρὶ τὸ σπῆτι - τὸ χωράφι κττ. (τὸ ἐξέθεσαν εἰς πώλησιν διὰ δημοπρασίας) κοιν. Τὸν ἔβγαλαν ἔς τὸ γαιδουροπάζαρο (τὸν διεπόμευσαν) Λεξ. Δημητρ. Τὰ βγάλα ἔς τ' ἄκρ' (τὰ ἐτελείωσα) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Κ.Δ. (Μάρκ. 1, 12) «καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα ἐκβάλλει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον». β) Ἀντλῶ κοιν.: Ἐβγάλα νερὸ ἀπ' τὸ πηγάδι. γ) Σύρω ἔξω, ἐξέλκω κοιν. καὶ Πόντ. (Ὁφ.): Ἐβγάλαν ἔξω τὸ καίκι κοιν. Τὰ καίκια εἶναι βγαλιμένα ἔς τὸν ἄμμο Ὁφ. δ) Ἀνασπῶ κοιν.: Ἐβγάλε ἀπ' τὴ μέση του μαχαίρι καὶ τὸν πλήγωσε κοιν. || Φρ. Βγάλ-λω ξυλῆν (καταφέρω χτύπημα, ἐκ μεταφορᾶς τῆς ἀνασπώμενης πρὸς πλήγμα μαχαίρας) Κύπρ. || Ἀσμ.

Βγάλ-λει τὸ μαχαίρακιν του ἀπ' τ' ἀργυρὸ φηκάρι Ρόδ.

Χρυσὸ λαζάτοιον ἔβγελ-λε ἀπ' ἀργυρὸ φηκάρι,

ἔς τὸν οὐρανὸ τὸ πέταξε καὶ ἔς τὴν καρδιά του φτάν-νει

Κύμ. ε) Ἀποσπῶ κοιν.: Ἐβγάλα τὸ καρφὶ ἀπ' τὸ σανίδι. Ἐβγάλε λίγες τρίχες ἀπ' τὸ κεφάλι της καὶ τοῦ ὅωσε γιὰ ἐνθύμιο. ς) Ἐξορύσσω κοιν.: Τοῦ ὅωσε μὴ μὲ τὸ πιρουνὶ καὶ τοῦ βγάλε τὸ μάτι κοιν. || Φρ. Τοῦ βγάλε τὰ μάτια (τὸ κατέστησεν ἄχρηστον, τὸ κατέστρεψε). Βγάλτε τὰ μάτια σας (λύσατε μόνοι σας τὴν διαφορὰν σας, λέγεται περιφρονητικῶς). Ἐβγάλα τὰ μάτια μου ὥσπου νὰ τελειώσω τὸ κέντημα - νὰ διαβάσω τὸ γράμμα του κττ. (κατεπόνησα τὴν ὁρασίν μου). Θὰ βγάλουν τὰ μάτια τους (ἐπὶ τῶν ἐχθρικῶς συμπλεκόμενων, θὰ τραυματισθοῦν ἀμοιβαίως). Ἐβγάλαν τὰ μάτια τους (συνουσιάζθησαν παρανόμως) κοιν. Τί σ' ἔβγαλε τὰ μάτια; (τί κακὸν σοῦ ἔκαμε;) Μακεδ. (Βλάστ.) Τῶβγαλε τὰ μάτια (τὸ παράκαμε) αὐτόθ. || Παροιμ. Κόρακας κοράκου μάτιν δὲν ἐβγάλ-λει (ἐπὶ φαύλων μὴ βλαπτόντων ἀλλήλους) Μεγίστ. ζ) Ὀρύσσω, σκάπτω Κύπρ. Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ἐβγάλαν τάφον Κύπρ. || Παροιμ. φρ. Αὐλάκ' κ' ἐπορεῖ νὰ ἐβγάλλ' ἢ ἀπλῶς αὐλάκ' κ' ἐβγάλλ' (εἶναι ἀνίκανος) Τραπ. Χαλδ. || Ἀσμ.

Ἀνάθ-θεμαν τὴν θάλασσαν βαθκειὰ ποῦ τὴν ἐβκάλαν, στέκουμαι διαλογίζουμαι τὸ χῶμαν ποῦ τὸ βάλαν;

Κύπρ. η) Ἀναβρύω κοιν.: Ὁ τόπος ἔβγαλε νερὸ κοιν. Λιβαθερὰ λέμε τὰ χωράφια ποῦ βγέλλουνε νερὸ Κύμ. θ) Ἐκβάλλω ἔξω, προεκβάλλω κοιν.: Ἐβγάλε τὸ κεφάλι του ἀπ' τὸ παράθυρο νὰ δῇ ἔς τὸ δρόμο. ι) Ἀνεγείρω, ἀνυψώνω Μακεδ. (Βλάστ.): Φρ. Βγάνον κιφάλ' (ἀντιλέγω).

ια) Ἐκκολάπτω κοιν.: Ἡ κλωσσο ἔβγαλε τὰ πουλλιά της κοιν. || Παροιμ. Πῆγε κ' ἔβγαλε πουλλιά (ἐπὶ τοῦ βραδύνοντος νὰ ἐπιστρέψῃ, συνών. παροιμ. πῆγε γιὰ μαμμὴ καὶ κάθισε λεχῶνα) πολλαχ. ιβ) Γεννῶ Κρήτ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ.ά.: Μιὰ μάννα μᾶς ἔβγαλε Καλάβρυτ. Εἴμαστε ἀπὸ μιὰ κοιλιά βγαρμένοι Κρήτ. ιγ) Ἀφαιρῶ, ἀποβάλλω κοιν. καὶ Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Ἐφαγε τὸ μῆλο χωρὶς νὰ βγάλῃ τὴ φλούδα κοιν. Ἐξέγκεν τοῦ ξυλὶ τὸ λέπ' (ἀπέσπασε τὸν φλοιὸν τοῦ ξύλου) Τραπ. || Φρ. Βγάλε τὴ σκούφια σου καὶ χτύπα με (ἐπὶ τοῦ ψέγοντος ἄλλον δι' ἐλάττωμα τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸς ἔχει) κοιν. Τοῦ βγάλε τὸ τομάρι (ἐπὶ τοκογλύφου ἢ αἰσχροκερδοῦς). Τοῦ βγάλε μιὰ λουρίδα ἀπ' τὴ ράχι (συνών. τῇ προηγουμένῃ) πολλαχ. || Παροιμ. φρ. Ἀσ' σὸν ἀβράκωτον βρακὶν ἐβγάλλ' (ἐπὶ τοῦ ἱκανοῦ) Σάντ. 2) Ἐξαρθρῶ, στρεβλῶ κοιν.: Ἐπessa κ' ἔβγαλα τὸ χέρι μου κοιν. || Φρ. Ἐβγάλα τὸ λαργύρι μου νὰ φωνάζω (ἀπέκαμα φωνάζων). Βγάλε τὸ λαμό σου (ἀγωνίζου μόνος, ἐγκαταλελειμμένος) κοιν. Τοῦ βγάλε τὰ πόδια (τὸν κατεπόνησεν ἐν πεζοπορίᾳ). Ἀς βγάλῃ τὸ σβέρκο του (ἄς πάθῃ μόνος του τὰ ἐπακόλουθα τῆς ἀσυνέτου πράξεώς του). 3) Παραδέτω κοιν.: Μᾶς ἔβγαλε τὸ δεῖνα φαεῖ - τοῖς μὲ πολλὰ βουτήματα κττ. β) Προσφέ-

ρω κοιν.: Μᾶς ἔβγαλε γλυκὸ - καφε κττ. 4) Ἐξάγω οἶνο-πνευματῶδες ποτόν, ἀποστάζω κοιν.: Ἐβγάλα ρακὶ πρώτης. 5) Ἐξαλείφω κοιν.: Ἐβγάλα τὴ λαδιά - τὴ λέρα - τὴ μουντζούρα κττ. 6) Ἐκφέρω πρὸς κηδεῖαν κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.): Ἐβγάλαν τὸ νεκρὸ κοιν. Βγάλ-λουν τον (τὸν νεκρὸν) Σύμ. 7) Διαβιβάζω, διαπερῶ κοιν.: Μᾶς ἔβγαλε ὁ βαρκάρης πέρα κοιν. || Φρ. Τὰ βγάλα πέρα (τὰ κατάφερα) κοιν. Τὰ βγέλλον πέρα (ἐπαρκῶ οικονομικῶς) Αὐλωνάρ. Τὰ βγάλε τὸ δεῖνα πρᾶμα (ἐπέτυχε) Κύθν. 8) Ἀναδίδω, φύω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.): Ἐβρεξε καλὰ κ' ἔβγαλε ἡ γῆ πολὺ χορτάρι. Τὸ παιδάκι ἔβγαλ' ἓνα δοντάκι. Ἐχει βγάλε ἢ ἔχει βγαλμένη τὴ βλογιά κοιν. Τὸ μωρὸν ἐρχίνεσεν κ' ἐβγάλλ' δόντια (ἤρχισε νὰ βγάλλῃ δόντια) ἢ ἐξέγκεν δόντια (ἔβγαλε δ.). Χαλδ. Ἐβγάλλω γεράν Τραπ. || Φρ. Ἀς βγάλῃ τοῖς μαῦρες! (ἀρά, ἐρρέτω, ἃς πᾶ ἡ ἔς τὸ διὰ βόλο!) Σκιάθ. β) Γεννῶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.): Τὸ μελεσοῖδ' ἐξέγκεν δονάρ'. 9) Ἀποδίδω, παράγω κοιν.: Τ' ἀμπέλια δὲν ἔβγαλαν πολὺ σταφύλι. Τὸ χωράφι ἔβγαλε πολὺ σιτάρι κοιν. β) Ἀναδίδω, ἐκπέμπω κοιν.: Σήκωσε πολὺ τὸ φωτὶ τῆς λάμπας κ' ἔβγαλε καπνὸ. 10) Κάμνω μὲ καθαρὸ νερὸ τὴν τελευταίαν πλύσιν, ἀποπλύνω: Ἐβγάλα τὰ ροῦχα κοιν. Ἐβγάλες τὰ ροῦχα; — Ναί, βγαλιμένα τὰ ἔχω Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Συνών. ξεβγάσω.

β) Μεταφ. 1) Ἀπολύω, ἀποβάλλω τινὰ ἀπὸ ὑπηρεσίαν ἢ ἀξίωμά τι κοιν.: Τὸν ἔβγαλαν ἀπὸ δάσκαλο - ἀπὸ διευθυντῆ - ἀπὸ πρόεδρο κττ. Τὸν ἔβγαλαν ἀπ' τὴ θέσι του καὶ λέει τὸ ψωμί ψωμάκι. (ὑποφέρει πεινῶν). β) Ἀποκλείω, ἐκδιώκω κοιν.: Τὸν ἔβγαλαν ἀπὸ τὸ γυμνάσιο - τὸ σχολεῖο κττ., γιατί ἦταν κακὸς μαθητής. Τὸν δεῖνα βασιλεῖα τὸν ἔβγαλαν ἀπ' τὸ θρόνο. γ) Προξενῶ εἰς τινὰ τὸν θάνατον, θανατώνω Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἐβγάλε τονε ἡ ιδέα (ἡ ιδέα, ἡ σκέψις πραγμάτων τινος τὸν ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὴν ζωὴν) Ἀπύρανθ. Ἡ πολλὴ δουλειὰ θὰ σὲ βγάλῃ ἐσένα αὐτόθ. 2) Ἀπομακρύνω κοιν.: Τὸ βγάλε ἀποκοιτᾶ της τὸ παιδί, γιατί τὴν πείραζε κοιν. || Φρ. Τὸν ἐβγάλ-λω ἀουμπρός (τὸν ξεκάνω) Κάρπ. β) Ἀπαλλάσσω κοιν.: Τὸν βγάλαμε ἀπὸ τόσες σκοιοῦρες καὶ πάλι δὲν εἶναι φχαριστημένος. 3) Ἐξοφλῶ κοιν.: Ὑστερ' ἀπὸ κύπους πολλοὺς ἔβγαλα τὸ χρὸς κοιν. || Ἀσμ.

Ἀνθρώπων πρέπει καὶ τὸ χρὸς ποῦ ξέρον νὰ τὸ βγάλ-λουν Νίσυρ. 4) Γεννῶ, δημιουργῶ κοιν.: Μᾶς ἔβγαλε ἔς τὴ μέση ἐμπόδια. || Φρ. Ἐβγάλαν μόδα (νέον τρόπον ἀμφιέσεως καὶ μεταφ. νέον τρόπον συμπεριφορᾶς). 5) Ἀναδεικνύω κοιν.: Ὁ δεῖνα δάσκαλος ἔβγαλε καλοὺς μαθητές. 6) Διὰ κλήρου ὀρίζω, κληρώνω Πελοπν (Μάν.): Ἀσμ.

Σαράντα πέντε σερνικοὶ ἐβγάλασι ἓνα βγαλιτὸ (μοιρολ.) β) Ἐκλέγω κοιν.: Τὸν ἔβγαλαν δήμαρχο - πρόεδρο τῆς κοινότητος κττ. 7) Ἀποκαλύπτω, φανερώω κοιν.: Φρ. Ὁ Θεὸς νὰ μὲ βγάλῃ ψεύτη! (εἶθε νὰ μὴ συμβῇ τὸ κακὸν περὶ τοῦ ὁποῖου ὁμολῶ!) Τὸν ἔβγαλα ψεύτη (τὸν ἀπέδειξα ψευδόμενον ἢ τὸν διέψευσα) κοιν. 8) Ἀφαιρῶ κοιν.: Βγάλ' ἐκεῖνα ποῦ σοῦ μέτρησα νὰ ἰδοῦμε τί ἀκόμη σοῦ χρωστῶ. β) Ἐξαιρῶ κοιν.: Μ' ἔβγαλαν ἐμένα ἀπ' τὴ μοιρασιά. 9) Κερδίζω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Δούλεψα τόσο καιρὸ καὶ δὲν ἔβγαλα πολλὰ πράματα. Δουλεύουμε μέρα νύχτα γιὰ νὰ βγάλουμε τὸ ψωμί μας κοιν. Βγάλ-λω τὸ ψωμὶν μου Κύπρ. Πολλὰ γορῶδα ἐξέγκεν ἄσ' σ' ἀλογοῦ τὴ ράσαν (πολλὰ γορῶσια κέρδισε ἀπὸ τὴν ράχιν τοῦ ἀλόγου) Χαλδ. || Παροιμ. Τὸ καλὸ τ' ἀλογο βιάλ-λει τὸ κριθάρι του (ἀποδίδει διὰ τῆς ἐργασίας του τόσα ὅσα χρειάζονται διὰ τὴν συντήρησίν του) Ρόδ. || Παροιμ.

Ὁ,τι βγάλαμε ἔς τὰ ξένα, | ἔς τὰ βιολιά καὶ ἔς τὴν ταβέρνα

ἐπὶ τοῦ σπαταλῶντος ἀνοήτως τὴν μετὰ κόπου ἀποκτη-
εῖσαν εἰς τὰ ξένα περιουσίαν) Αἴγιν. β) Ὁφελουμαι
οἶν. : Δὲν ἔβγαλα τίποτε ἀπὸ τόσους κόπους. γ) Ἐπιτυγ-
άνω Λέσβ. : Ὁ,τ' βγάλου καλῶς βγαλμένον. 10) Νικῶ
παιδιᾷ Νάξ. (Ἀπύρανθ.) : Τὸν ἔβγαλα. 11) Ἀποχω-
ρίζω τι ἐκ τοῦ εἰς μέρη κατανεμομένου γενικοῦ συνόλου
οἶν. : Μοῦ ἔβγαλαν κ' ἐμένα μερικόν. 12) Εὐρίσκω τι
ἀριθμητικῆς πράξεως, συνάγω λογιστικῶς κοιν. : Μὲ τὸ
κό του λογαριασμοῦ τὰ βγάλε λιγώτερα. β) Ἐξάγω συμ-
έρασμα, εἰκάζω κοιν. : Δὲν ἔβγαλα τίποτα ἀπ' ὅσα μοῦ εἶπε.
13) Ὁδηγῶ, φέρω κοιν. : Ὁ δρόμος - τὸ μονοπάτι μᾶς
βγάλε σὲ μιὰ ραχοῦλλα - 'ς ἓνα ἐρημοκκλησιάκι - 'ς τὴν πόρτα
τοῦ κάστρου κττ. κοιν. || Φρ. Ὁ Θεὸς νὰ τὸ βγάλῃ σὲ καλὸ!
ἐκ τῆς πρὸς ἐπιτυχίαν ἔργου τινός) κοιν. Ὅπου τὸ βγάλ' ἡ
ἀκρὴ (ἐπὶ ἐνεργείας ἀβεβαίου ἐκβάσεως) πολλαχ. Τὰ βγάλα
τὰ πράματα (τὰ διεχέιμασα τὰ ζῶα) Στερελλ. (Αἰτωλ.) β)
Προπέμπω, συνοδεύω κοιν. : Φεύγοντας ἀπ' τὸ σπίτι του
μ' ἔβγαλε ὡς τὴν ἐξώπορτα. 14) Ἀναβιβάζω Κρήτ. Πε-
λοπν. (Σουδεν.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) : Ἐβγάλλω τὰ κοκκία ἀπ' ὅ,ς σὸ δῶμαν νὰ ξεραίν'ταν
(νὰ ξεραθοῦν) Χαλδ. Ἐβγάλα τὸ μῖγμά μου ἀπ' ὅ,ς Κρήτ. Εἶναι
βγαλμένοι πάνου Σουδεν. Ἐξέγκεν ἄτον ἀπ' ὅ,ς σὴν πέτραν
Τραπ. || Φρ. Ἐξέγκεν ἄτον ἀπ' ὅ,ς (τὸν ὑπεστήριξε καὶ τὸν
ἀνέδειξε) Τραπ. Ὁ δᾶσκαλον ἐξέγκεν ἄτον ἀπ' ὅ,ς (ὁ δάσκα-
λος τὸν προήγαγεν εἰς τὴν ἀνωτέραν τάξιν, τὸν ἐπροβίβα-
σεν) αὐτόθ. || Ἄσμ.

Μὲ βιάσι τότε βγάλανε 'ς τ' ἄλογό του μεγάλην,
μὰ δὲ δορεῖ νὰ βασταχτῇ καὶ ξαναπέφτει πάλι

Κρήτ. 15) Διαπερῶ, διέρχομαι α) Τοπικῶς κοιν. :
Λαχάνιασα, μὰ τὸν ἔβγαλα τὸν ἀνήφορο. β) Χρονικῶς
κοιν. : Τὸν βγάλαμε τὸ Γενάρι - τὸ Φλεβάρη - τὸ χειμῶνα κττ.
κοιν. : Γουάφω τὴ χειμῶνιά (τὸν χειμῶνα) Καλαβρ. || Φρ.
Ἐβγάλα τὴ βόρα (διηλθὼν τὴν θύελλαν κάπου χωρὶς νὰ
μὲ προσβάλῃ) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) 16) Ἀποπερατώνω
κοιν. : Ὁ γιός μου ἔβγαλε τὸ γυμνάσιο καὶ πάει 'ς τὸ πανεπι-
στήμιο. 17) Φέρω εἰς πέρας, ἐκτελῶ, συντελῶ κοιν. :
Εἶχε βιά νὰ βγάλῃ τὸν ἀργαλειό Ἡπ. Ὅπως ὅπως τὸ βγάλε
τὸ ταξίδι Ὑδρ. || Φρ. Ἐβγάλε δουλειὰ (συνετέλεσε πολλὴν
ἐργασίαν) κοιν. Ἐβγάλε 'ς τὴν πλάνη τόσα κομμάτια (κατειρ-
γασθῇ διὰ τῆς πλάνης) Προπ. β) Τελειώνω Πόντ. (Κο-
τύωρ. Τραπ. Χαλδ.) : Ἐξέγκα τὸ χαρτὶν (τὸ βιβλίον). 18)
Ἐκδίδω, δημοσιεύω κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. : Ἐβγάλε
βιβλίον - περιοδικὸ κττ. κοιν. β) Κοινοποιῶ κοιν. : Ἐβγα-
λαν διαταγὴν κοιν. || Ἄσμ.

Τσαὶ θενὰ βγάλω κάλεσμα μὲ τὴν κααλ-λαρία
ποῦ θὰ ἄστῃ ἡ ἄκρα τὼς πέρα 'ς τὴν Παναγία

Κάρπ. γ) Διαδίδω πολλαχ. : Φρ. Τοῦ ἔβγαλαν ἄβανιά
(τὸν ἐσυκοφάντησαν). δ) Λαμβάνω ἀπὸ ἀρχὴν ἢ ὑπηρε-
σίαν ἐγγραφον πρὸς ἐνέργειαν πράξεώς τινος κοιν. : Ἐβγάλα
τὴν ἄδεια τοῦ γάμου - εἰσιτήριο γιὰ ταξίδι κττ. 19) Συν-
θέτω καὶ κοινοποιῶ κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. Πόντ.
(Τραπ. Χαλδ.) : Φρ. Τοῦ ἔβγαλαν τραγούδι (ἔκαναν δι' αὐτὸν
τραγούδι ἐπαινετικὸν ἢ σκωπτικὸν) κοιν. Γουάφω τραβού-
δια Καλαβρ. || Ἄσμ.

Ἐγὼ γιὰ τὴν τρυγὸνα μου θ' ἔβγάλλω τραγωδίαν

Χαλδ. 20) Κοινολογῶ, διαθρυλῶ κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.
Χαλδ.) : Φρ. Ἐβγάλε ὄνομα μὲ τὴν παλληκαριά του (διεθρυ-
λήθη, ἐγίνε ξακουστός). Τὸ κορίτσι ἔβγαλε ὄνομα (διεφημί-
σθη διὰ τὰς ἀρετάς του). Τὸ κρασί ἔβγαλε ὄνομα (ἐγίνε
πασίγνωστον διὰ τὴν καλὴν ποιότητά του) κοιν. Ἐβγάλλω
ὄνομαν Τραπ. Χαλδ. β) Μετοχ. βγαρμένος = ὁ ἀποδε-
δειγμένης ποιότητος Κρήτ. : Βγαρμένος ποιητὴς (δίκανον

ὄπλον). γ) Δυσφημῶ κοιν. : Ἐβγαλαν τ' ὄνομα τοῦ κορι-
τσιοῦ. Εἶναι βγαλμένο τ' ὄνομά του. Μετοχ. βγαρμένη = ἡ
κακῆς διαγωγῆς, ἐπὶ γυναικὸς Κρήτ. δ) Διαδίδω τι ψευ-
δῶς, συκοφαντῶ Κρήτ. Μύκ. Νίσυρ. : Ἦταν ἓνας κοδὸς
το' ἐπήρνε μιὰ γυναικα πολὺ ὁμορφ' τσαὶ τὸν κατατρέξεανε νὰ
τοῦ πάρουν τὴ γυναικα τσαὶ τοῦ βγάλανε χρῆος δέκα χιλιάδες
δραχμὲς (ἐκ παραμυθ.) Μύκ. || Ἄσμ.

Ἐβγάλαν τὸν πῶς χρεουστᾷ δέκα χιλιάδες γρόσια
Νίσυρ. 21) Δίδω ὄνομα κατὰ τὴν βάπτισιν, ὀνομάζω
κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) :
Παροῖμ.

Ἀκόμη δὲν τὸν εἶδαμε | καὶ Γιάννη τὸν ἔβγάλαμε
(ἐπὶ τοῦ προεικάζοντος ὡς βέβαιον μέλλον πρᾶγμα ἀπί-
θανον) κοιν. β) Δίδω εἰς τινα παρωνύμιον, παρονομάζω
κοιν. : Τὸν ἔβγαλαν Καμπούρη - Κοιλαρᾷ κττ. 22) Κατορ-
θώνω νὰ ἀναγνώσω τι, ἐπὶ γραφῆς κοιν. : Εἶδα κ' ἔπαθα
νὰ βγάλω τὸ γράμμα του. 23) Ἀμτβ. ἐπαρκῶ Εὐβ. (Αὐ-
λωνάρ.) : Δὲ βγέλλουνε τὰ λεφτά.

Πβ. βγάζω, βγαίνω, βγάνω.

βγάλ-λωμα τό, Ρόδ. Σύμ. κ.ά. βγάλ-λῶμα Ρόδ.
φκάλ-λῶμα Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ρ. βγάλλω.

1) Ἐξάρθρωσις ἐνθ' ἄν. 2) Ἐκρίζωσις ἐνθ' ἄν. :
Ἄσμ.

Ποιὸς ἦτο ὅπου μίλησε κ' ἐφάνη ἀββουκάτος,
βγάλ-λωμα θέλ' ἡ γλῶσσά του μ' ἓνα κομμάτι βάτο
Ρόδ.

Πβ. βγάλσιμο.

βγαλ-λωματιὰ ἡ, Ρόδ. βγαλ-λῶματιὰ Ρόδ. βγαλ-
λῶματιὰ Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ρ. βγάλλω.

Ἐξάρθρωσις. Πβ. βγάλσιμο.

* **βγαλ-λωματιάζω**, μέσ. βγαλ-λωμαδιάζομαι
Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ρ. βγάλλω καὶ τοῦ οὐς. μάτια.

Πάσχω ἐξόρουξιν τῶν ὀφθαλμῶν : Γνωμ. Κάλλιο νὰ
βγαλ-λωμαδιαστῇς παρὰ νὰ κακονομαστῇς.

βγαλλώνω Καππ.

Ἐκ τοῦ ρ. βγάλλω κατὰ τὰ εἰς - ὡς ῥήματα.

Ἐκβάλλω, ἐξάγω.

βγάλμα τό, ἔβγαλμα Καππ. (Σινασσ.) Κύθν. Πε-
λοπν. (Αἴγ.) Πόντ. (Κοτύωρ. Ὁφ.) κ.ά. — ΠΓεννάδ. 336 καὶ
368 — Λεξ. Περίδ. ἔβγαλμαν Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ.
(Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἔβγαρμα Θράκ.
(Αἴν.) Μεγίστ. Πελοπν. (Μάν.) Σέριφ. Σίφν. Χίος κ.ά. ἔ-
βγαρμα Χίος ἔβκαρμαν Κύπρ. βγάλμα Ἡπ. Νάξ. Στερε-
ελλ. (Ἀράχ.) Σύρ. (Ἐρμούπ.) κ.ά. βγάλμαν Λυκ. (Λι-
βύσσ.) βγάλμα Νάξ. (Ἀπύρανθ. Κορων.) βγάρμα Κρήτ.
Μεγίστ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σίφν. Χίος κ.ά. — Λεξ. Βλαστ.
βγάρμα Κῶς κ.ά. βκάρμαν Κύπρ. γουάμ-μα Καλαβρ.
(Μπόβ.) γουέμ-μα Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βγάλλω. Εἰς τὸ βγάλμα ἀνάπτυξις συνο-
δίτου φθόγγου. Πβ. καὶ βγαλμός - βγαλιμός, βγαλ-
τικὸς - βγαλιτικός, βγαλτός - βγαλιτός.

1) Ἐκβολή, ἐξαγωγή ἐνθ' ἄν. : Θέλει βγάρμα τὸ δόντι
Κρήτ. Δοντί' ἔβγαλμαν Κοτύωρ. Χαλδ. Θέλουν ἔβγαρμα οἱ
φασολεῖς Σέριφ. β) Μεταφ. ἀποπομπή, ἀποδίωξις Κα-
λαβρ. (Μπόβ.) 2) Πληθ., τὰ πρὸς ἐκρίζωσιν πράγματός
τινος ἔξοδα Νάξ. : Πλερώνω τὰ βγάλματα τῶν φασολεῶν.

3) Ἐκχέρωσις τόπου τινός Ἡπ. β) Τόπος ἐκχερ-
σωθεὶς Ἡπ. 4) Ἐξοδος Καλαβρ. (Μπόβ.) Κῶς Μεγίστ.

